

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 285/2014-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť A. D. a mal. A. D., zastúpených obchodnou spoločnosťou Fons iuris s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka doc. JUDr. PhDr. Adriána Švecová, PhD., pre namietané porušenie ich základných práv podľa čl. 23 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 CoP/302/2013 582 z 13. augusta 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. D. a mal. A. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. novembra 2013 doručená sťažnosť A. D. a mal. A. D. (ďalej aj „sťažovateľka“, „maloletý“ spolu aj „sťažovatelia“), pre namietané porušenie ich základných práv

podľa čl. 23 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoP/302/2013-582 z 13. augusta 2013.

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že 23. júla 2012 bol Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) doručený návrh M. D. (otca, ďalej len „navrhovateľ“), ktorým žiadal o návrat maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu – Talianskej republiky. Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že sťažovateľka (matka) od 13. decembra 2011 maloletého neoprávnene zadržáva na území Slovenskej republiky, kam s ním (po podpise dohody uzavretej medzi rodičmi maloletého 11. novembra 2011, pozn.) vycestovala s cieľom návštevy svojej rodiny, ktorá mala trvať jeden mesiac. Súd pre maloletých v Trieste, Talianska republika, nariadením č. 228/2012 A. C., č. 911/12 z 23. mája 2012 dočasne prerušil rodičovské práva a povinnosti sťažovateľky voči maloletému a dočasne ho zveril do opatery navrhovateľa.

Sťažovateľka s návratom maloletého na územie Talianskej republiky nesúhlasila z dôvodu existencie vážneho nebezpečenstva, že návrat by maloletého vystavil fyzickej alebo duševnej ujme, pretože *„maloletý nikdy nebol dlhšie obdobie sám s otcom..., o maloletého sa vždy starala iba matka a je na ňu silno citovo viazaný... Najväčšou psychickou záťažou pre maloletého však bolo predovšetkým to, že musel byť roky svedkom agresívneho správania sa otca k matke...“*.

Okresný súd uznesením č. k. 1 P/174/2012-471 z 21. decembra 2012 nariadil návrat maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu – Talianskej republiky, pričom pri svojom rozhodovaní vychádzal z čl. 1 ods. 2 ústavy, ako aj z čl. 1, čl. 3, čl. 12, čl. 13 a čl. 19 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 119/2001 Z. z. (ďalej len „dohovor č. 119/2001 Z. z.“). Z relevantnej časti odôvodnenia uvedeného uznesenia vyplýva:

„Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom otca, matky, vyjadrením kolízneho opatrovníka, správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno z 31. 7. 2012 o prešetrení pomerov u matky, výsluchom maloletého, správou zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia dieťaťa v Komárne zo dňa 3. 7. 2012, osvedčením o sobáši zo dňa 10. 01. 2009, rodným listom maloletého A. D. , potvrdením o trvalom pobyte maloletého v Taliansku., potvrdením o štátnom občianstve maloletého, rozhodnutím Okresného súdu v Mníchove zo dňa 16. 03. 2007 o umiestnení matky na psychiatrickej klinike, potvrdením o navštevovaní predškolského zariadenia, potvrdením o zápise maloletého do školského zariadenia, formulárom na uplatnenie práva o výbere výučby katolíckeho náboženstva šk. r. 2012/2013, potvrdením o výbere vzdelávacieho plánu školy (40 hodín týždenne), dohodou medzi rodičmi zo dňa 11. 11. 2011, nariadením talianskeho súdu č. 228/2012 A. C., č. 911/12 zo dňa 23. 05. 2012, rezerváciou leteniek na deň 10. 07. 2012 a na 19. 12. 2012, nariadením talianskeho súdu č. 228/2012 V. G., č. 1251/12 zo dňa 12. 07. 2012, žalobou otca voči matke pre únos maloletého A., rozhodnutím Prokuratúry Mníchov z 2. 4. 2007, výpisom registra trestov otca, vyjadrením Ministerstva spravodlivosti Talianska, oddelenia sociálnych služieb San Vito al Tagliamento zo dňa 17. 10. 2012, poradenského centra pre rodinu San Vito al Tagliamento zo dňa 16. 10. 2012, Centra duševného zdravia v San Vito al Tagliamento zo dňa 15. 10. 2012, uznesením Súdu pre maloletých v Trieste č. 228/12 RG AC zo dňa 28. 11. 2012 o ochranných opatreniach, zmluvou o prenajatí bytu a zložení finančnej čiastky zo strany otca na výživu matky a maloletého, ako aj ďalším spisovým materiálom...

Súd mal preukázané, že maloletý A. D. (6 rokov) sa narodil v ... počas trvania manželstva rodičov a ich pobytu v Nemeckej spolkovej republike... Maloletý je štátnym občanom ... aj Slovenskej republiky. Po narodení maloletého sa rodina dňa 22. 12. 2008 presťahovala do Talianska, kde bol maloletý prihlásený k trvalému pobytu. Rodičia maloletého žili v spoločnej domácnosti v rodnom dome otca maloletého, spoločne vykonávali opatrovnícke právo k maloletému, maloletý navštevoval predškolské zariadenie a obaja rodičia pracovali...

Súd dospel k záveru, že je nesporné, že maloletý A. D. mal obvyklý pobyt v Talianskej republike, krajinu obvyklého pobytu matka nespochybňovala. Otázku posúdenia výkonu opatrovníckeho práva zo strany otca maloletého, súd vyhodnotil tak,

že obaja rodičia, teda aj otec, svoje opatrovnícke právo riadne vykonávali. Rodičia žili v spoločnej domácnosti a spoločne zabezpečovali výchovu a potreby maloletého, otec zväčša po materiálne stránke ako živiteľ rodiny (keďže matka dlhšie obdobie v Taliansku, spočiatku nepracovala), matka vykonávala osobnú starostlivosť o dieťa do doby, kedy dieťa nastúpilo do predškolského zariadenia. V danom prípade otec nadobudol opatrovnícke právo zo zákona, vykonával ho, pričom bez súhlasu otca matka nemohla rozhodnúť o mieste pobytu maloletého dieťaťa.

V konaní mal súd preukázané..., že v danom prípade ide o neoprávnené zadržiavanie maloletého na území Slovenskej republiky od 13. 12. 2012, nakoľko otec dal matke súhlas k pobytu maloletého A. na Slovensku na presne vymedzený čas od 12. 11. 2011 do 12. 12. 2011. Otec matke súhlas s vysťahovaním maloletého na Slovensko nedal a s neoprávneným zadržiavaním dieťaťa sa na území Slovenska nezmieril...

Súd sa v konaní zaoberal závažnými skutočnosťami a to domácim násilím, ktoré malo byť podľa udania matky na nej páchané zo strany manžela a otca maloletého a ktorého preukázanie by malo znamenať nenariadenie návratu súdom, v zmysle článku 13 Dohovoru, na ktorý sa matka odvolávala... V tomto smere súd konštatuje, že v konaní nevedol dokazovanie zamerané na to, či matke diagnostikované psychické ochorenie by mohlo brániť v riadnom výkone osobnej starostlivosti o dieťa, nakoľko táto otázka nebola predmetom konania, avšak vzhľadom na jej dlhodobé ochorenie a správy talianskych sociálnych orgánov, súd tvrdenia matky o domácom násilí hodnotí ako rozporné a nejednoznačné.

Z takto zisteného skutkového stavu nemal súd dostatočne preukázané skutočnosti o domácom násilí, ktorému mala byť matka alebo dieťa v čase spolužitia s otcom dieťaťa vystavená...

V danom prípade mal súd preukázané, že boli vykonané primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate tak zo strany otca maloletého, ako aj zo strany justičných a sociálnych orgánov Talianskej republiky mal súd jednoznačne preukázané, že v danom prípade návrat dieťa nevystaví fyzickej alebo duševnej ujme, ani ho inak neprivedie do neznesiteľnej situácie, nakoľko sa dieťa vracia do známeho sociálneho prostredia v ktorom pred 12. 11. 2011 žilo a vyrastalo, pričom v záujme dieťaťa bola dostatočne zabezpečená i možnosť návratu jeho matky. Matke a maloletému po príchode

do Talianska na základe rozhodnutia súdu bolo zabezpečené ubytovanie, ochrana, odborné poradenstvo s tým, že dieťa až do konečného rozhodnutia súdu vo veci samej bude umiestnené u matky.

Súd nemohol v danom prípade prihliadať na výsluch' maloletého dieťaťa, ktorý bol vykonaný za účasti tlmočníka z jazyka maďarského (nakoľko maloletý slovenský jazyk neovláda), vzhľadom na jeho rozumovú a emočnú vyspelosť vo veku 6 rokov. Je možné predpokladať, že dieťa vzhľadom na stupeň rozumovej vyspelosti, ako aj z dôvodu už možných vplyvov matky na dieťa počas jeho pobytu na Slovensku, po tom čo bolo vytrhnuté z jeho prirodzeného sociálneho prostredia a obmedzeným kontaktom s otcom, nie je schopné vyjadriť sa k predmetu konania. Súd pri vyhodnotení rozumovej a emočnej vyspelosti dieťaťa prihliadol aj na správu Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Komárne predloženú matkou zo dňa 3. 7. 2012...

Takto vykonaným dokazovaním súd nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by návrhu otca nemohol vyhovieť a preto nariadil návrat maloletého dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu do Talianskej republiky... “

Proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom „nesúhlasila s rozhodnutím súdu prvého stupňa... Žiadala, aby si súd zadovážil výpis z registra trestov, či bol v roku 2007 alebo 2008 uložený otcovi zákaz priblížiť sa k matke a dieťaťu. Súd tieto dôkazy nevykonal a nevyžiadal si informácie z Nemecka. Otec mal problémy s alkoholom, v dôsledku čoho mu bol odňatý aj vodičský preukaz... Súd prvého stupňa mal nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru detskej psychológie, ktorý by odpovedal na otázky jej vzťahu s dieťaťom, ako aj dôsledkov, ktoré by nastali pri premiestnení maloletého. U svojich rodičov si vytvorila na Slovensku vhodné podmienky, našla si prácu a maloletý je zapísaný v materskej škole... Súd si nevyžiadal od prokuratúry z Talianska, či hrozí matke v prípade jej návratu zo Slovenska zatknutie, čo možno očakávať v predmetnom trestnom konaní. Otec sa zmieril s jej odchodom, pretože na pojednávaní 22. 08. 2012 uviedol, že vedel, že keď matka odíde, už sa viac do Talianska nevráti... Poukázala na rozhodnutia v podobných veciach a zdôraznila, že známym sociálnym prostredím pre maloletého nie je Taliansko, ako to tvrdí súd prvého stupňa, ale prostredie, v ktorom sa nachádza matka... Sám maloletý sa vyjadril, že sa do Talianska

vrátiť nechce, vykonaním výsluchu maloletého bez prítomnosti detského psychológa došlo k porušeniu práv dieťaťa vyjadriť sa k predmetu sporu.“.

Krajský súd uznesením č. k. 11 CoP/302/2013-582 z 13. augusta 2013 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ich argumentácia aj v tomto prípade smeruje predovšetkým proti postupu okresného súdu, ktorý nevykonaním všetkých navrhnutých dôkazov neúplne zistil skutkový stav veci, tento následne nesprávne vyhodnotil a právne posúdil, a teda „*vôbec sa nezaoberal otázkou najlepšieho záujmu samotného maloletého*“, ktorý je obsahom práv zaručených čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa. V dôsledku výkonu prvostupňového rozhodnutia sa maloletý toho času nachádza u svojho otca v Talianskej republike. Sťažovatelia krajskému súdu opakovane vytykajú, že „*len mechanicky rozhodol a potvrdil rozhodnutie súdu I. stupňa a ani sa nezaoberal dôvodmi odvolania, pričom rozhodoval arbitrárne*“. Sťažovatelia nesúhlasia s názorom krajského súdu, že „*zohľadnenie alebo nezohľadnenie určitého dôkazu je otázkou voľného hodnotenia dôkazov*“, a z tohto dôvodu ním vydané rozhodnutie považujú za nezodpovedajúce požiadavke riadneho a presvedčivého odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyplývajúcej z § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorá je tiež jedným z atribútov práva na spravodlivý súdny proces. Podľa názoru sťažovateľov „*v napadnutom rozhodnutí nebol dostatočne odôvodnený záver o nemožnosti aplikácie čl. 23 ods. 4 ústavy*“, podľa ktorého občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť, a nemožno ho vyhostiť. Námietku porušenia práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru sťažovatelia spájajú s tým, že „*súd nezohľadňoval ani aktuálnu judikatúru v oblasti medzinárodných únosov*“, pretože inak by prehodnotil obvyklý pobyt maloletého, ktorý „*v čase jej premiestnenia na Slovensko bol závislý na svojej matke*“.

Sťažovatelia v petite ústavnému súdu navrhli, aby rozhodol týmto nálezom:

„Krajský súd v Bratislave uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. 8. 2013 - č. k. 11 CoP/302/2013-582 porušil právo sťažovateľky v 1. rade na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces garantované ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky v článku 46 ods. 1 - právo na prístup k súdu, v článku 47 ods. 3 - rovnosť účastníkov v konaní pred súdom a v článku 48 ods. 2 - právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a právo účastníka konania sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na spravodlivé prejednanie veci garantovaného v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, slobodu pohybu a pobytu uvedené v čl. 23 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantované v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajský súd v Bratislave uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. 8. 2013 - č. k. 11 CoP/302/2013-582 porušil právo sťažovateľa v 2. rade na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces garantovaných ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky v článku 46 ods. 1 - právo na prístup k súdu, v článku 47 ods. 3 - rovnosť účastníkov v konaní pred súdom, v článku 48 ods. 2 - právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a právo účastníka konania sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom a právo slobodne vstúpiť a zotrvať vo vlasti podľa článku 23 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé prejednanie veci garantovaného v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a proti porušeniu práv dieťaťa garantovaných v ustanoveniach Dohovoru o právach dieťaťa v článku 3 ods. 1 - právo dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho záujmu pri činnosti súdu, v článku 3 ods. 2 - právo dieťaťa na zabezpečenie ochrany a starostlivosti nevyhnutnej pre jeho blaho a s ohľadom na práva a povinnosti jeho rodičov a v článku 12 ods. 1 a 2 - právo dieťaťa formulovať vlastné názory a právo na jeho vypočutie v súdnom konaní, slobodu pohybu a pobytu uvedené v čl. 23 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantované v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd zrušuje uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. 8. 2013 - č. k. 11 CoP/302/2013-582 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka základných práv sťažovateľov podľa čl. 23 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP/302/2013-582 z 13. augusta 2013, ktorým potvrdil

uznesenie okresného súdu č. k. 1 P/174/2012-471 z 21. decembra 2012 o nariadení návratu maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu – Talianskej republiky.

Podľa čl. 23 ods. 4 ústavy každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť, a nemožno ho vyhostiť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní... rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkol'vek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná

pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

Podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Keďže sťažovateľom je známa judikatúra ústavného súdu týkajúca sa ako jeho oprávnenia preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, tak aj obsahu označených práv, nepovažoval túto za potrebné v danom prípade duplicitne citovať.

Na doplnenie ústavný súd však pripomína, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto

aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyslovil, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru možno podľa záverov ESLP možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994). Z práva na spravodlivý proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy však nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04).

Porušenie označených práv vidia sťažovatelia v tom, že krajský súd sa dôsledne nezaoberal dôvodmi sťažovateľkou podaného odvolania, v ktorom namietala nevykonanie ňou navrhovaných dôkazov, nedostatočné zistenie skutkového stavu a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že odvolacie námietky sú obsahovo v podstate identické s tými, ktoré sťažovatelia uplatnili vo svojej sťažnosti.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu dospel k zhodnému záveru ako okresný súd, a to že neboli zistené žiadne dôvody, pre ktoré by návrhu navrhovateľa nemohlo byť vyhovené. Krajský súd ďalej okrem iného uviedol:

„Súd prvého stupňa vo veci vykonal potrebné dokazovanie z neho vyvodil správny právny záver, svoje rozhodnutie aj náležite zdôvodnil, v odvolaní neboli uvedené žiadne, nové skutočnosti, ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa...

Na potvrdenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd dopĺňa, že prvostupňový súd sa zaoberal všetkými námietkami, ktoré matka v konaní produkovala. Pokiaľ ide o konflikty medzi rodičmi súd prvého stupňa vykonal potrebné dokazovanie a tieto skutočnosti aj vyhodnotil.

Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že konanie o nariadenie návratu maloletého do miesta obvyklého pobytu je špecifickým konaním, ktorého účelom je zabezpečenie čo najrýchlejšieho návratu dieťaťa do miesta obvyklého pobytu. V žiadnom prípade nemá znamenať odlúčenie dieťaťa od matky, ale sleduje usporiadanie si veci starostlivosti o maloleté dieťa v mieste obvyklého pobytu dieťaťa. Matka jednostranným konaním nemohla dieťa premiestniť do Slovenskej republiky a z obsahu spisu ani z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by otec s takýmto premiestnením súhlasil, a sa s ním zmieril. Rozhodnutím talianskeho súdu v T. č. 228/12 RG AC a č. 911/12 z 23. 05. 2012 bolo dieťa predbežne zverené do starostlivosti otca, pričom matka nemala právomoc, rozhodovať o obvyklom, pobyte dieťaťa. Z obsahu spisu vyplýva, že matka v priebehu konania deklarovala súhlas s návratom na územie Talianska, chcela sa zúčastniť pojednávania pred talianskym súdom, na ktorý bola opakovane predvolaná, matka sa však do Talianska nevrátila. Odvolací súd sa zaoberal aj námietkou matky ohľadne výsluchu maloletého, pričom odvolací súd na tieto námietky prihliadnuť nemohol, výsluch bol uskutočnený v súlade s § 100 ods. 3 O. s. p., keď dieťa bolo vypočuté za prítomnosti kolízneho opatrovníka, bol zabezpečený tlmočník, dieťa samotné súhlasilo, že sa môžu rozprávať v neprítomnosti matky, pričom citované ustanovenie pripúšťa vypočuť dieťa aj bez prítomnosti rodičov. Výsluch bol vedený v súlade s vekom, rozumovou vyspelosťou maloletého a súd prvého stupňa tento výsluch aj správne vyhodnotil. K námietke matky maloletého týkajúcej sa obmedzenia jej osobnej slobody odvolací súd poukazuje na primerané opatrenia zo strany justičných a sociálnych orgánov v Taliansku, matke a maloletému po príchode do Talianska

na základe rozhodnutia súdu bolo zabezpečené ubytovanie, ochrana, odborné poradenstvo s tým, že dieťa až do konečného rozhodnutia vo veci samej bude umiestnené u matky.

Záverom odvolací súd uvádza, že Slovenská republika je viazaná medzinárodnými zmluvami a záväzkami a musí dodržiavať všeobecné pravidlá medzinárodného práva.“

Ústavný súd už v náleze sp. zn. I. ÚS 114/08 z 12. júna 2008 vyslovil, že pri rozhodovaní o návrate dieťaťa do iného zmluvného štátu podľa dohovoru č. 119/2001 Z. z. musia súdy vychádzať zo starostlivo zisteného skutkového stavu, to znamená, že dôvody, ktoré by mohli eliminovať návrat dieťaťa do miesta bydliska v inom členskom štáte, musia byť zistené a objasnené natoľko dostatočne, aby posúdenie ne/navrátania maloletého dieťaťa nevychádzalo iba z dôkazov produkovaných jedným účastníkom súdneho konania, ale aby boli ozrejmene tiež všetky okolnosti, z ktorých by bolo možné zistiť skutočný postoj rodiča žijúceho v zahraničí k súčasnému pobytu maloletého dieťaťa v Slovenskej republike, ako aj relevantné informácie orgánu štátu obvyklého pobytu maloletého dieťaťa.

Ústavný súd konštatuje, že nielen krajský súd v napadnutom rozhodnutí, ale aj okresný súd v prvostupňovom rozhodnutí pomerne obsiahlo odpovedali sťažovateľke na všetky ňou predložené námietky, ktoré boli pre posúdenie danej veci kľúčové, a na vec správne aplikovali relevantné právne normy vnútroštátneho aj medzinárodného práva. V danom prípade nebolo preukázané, že existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat do Talianskej republiky by maloletého vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie [čl. 13 písm. b) dohovoru č. 119/2001 Z. z.].

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd považuje závery vyjadrené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajského súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, a preto sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 23 ods. 4, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru

Pri predbežnom prerokovaní tejto sťažnosti ústavný súd zistil, že napriek tomu, že sťažovatelia sú zastúpení kvalifikovanou právnou zástupkyňou, odôvodnenie sťažnosti nie je v súlade s petitom, ktorým je ústavný súd v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný. Vychádzajúc z obsahu označených práv v danom prípade absentuje jasné a zrozumiteľné zdôvodnenie ich porušenia vo vzťahu ku každému zo sťažovateľov osobitne. Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Námietku sťažovateľov, že „*súd nezohľadňoval ani aktuálnu judikatúru v oblasti medzinárodných únosov*“, ústavný súd nepovažoval za relevantnú, keďže táto nemá všeobecne právnu záväznosť, pričom existuje množstvo judikatúry svedčiacej v prospech, ale aj v neprospech nariadenia návratu maloletých detí do krajín ich obvyklého pobytu. Pri takomto rozhodovaní musia súdy disponujúce označenou právomocou vychádzať zo zásady rešpektovania najlepšieho záujmu dieťaťa, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu, čo sa v danom prípade stalo.

K namietanému porušeniu práv maloletého podľa čl. 3 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa

Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že k porušeniu označených práv by mohlo dôjsť len v príčinnej súvislosti s porušením niektorého z princípov spravodlivého súdneho procesu obsiahnutých v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný

súd dospel k záveru, že v danom prípade tieto neboli porušené, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu označených práv maloletého, preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2014